

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 19, 20, 21, 23, 25, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69 IR 70 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 56⁴ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 IR 36 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 45¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIII-3268 3 IR 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 24, 38 IR 47 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-1261 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 2, 7, 8, 24, 36, 47 IR 67 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3416 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-655 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 6 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ ĮSTAIGŲ DARBUOTOJŲ DARBO APMOKĖJIMO IR KOMISIJŲ NARIŲ ATLYGIO UŽ DARBĄ ĮSTATYMO NR. XIII-198 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(toliau - Projektai)
(TAP-22-1805; TAIS Nr. 22-14229)**

2022-11-01 Nr.NV-3109

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 7, 8, 9, 10, 11, 14, 19, 20, 21, 23, 25, 29, 36, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 49, 52, 53, 56, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 69 IR 70 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 56⁴ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau- Projektas Nr.1):

1. Siūlytume Projekte Nr.1 nevertoti konkrečios biudžetinės įstaigos – Nacionalinės švietimo agentūros - pavadinimo, įstatymo projekte duodant nuorodą į Vyriausybės įgaliotą instituciją (įstaigą) ar panašiai. Atkreipiame dėmesį, kad, pvz., ir Lietuvos Respublikos sporto įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nėra nuorodos į konkrečią agentūrą („*Valstybės sporto politiką pagal šiame ir kituose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją įgyvendina švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija, kuri yra biudžetinė įstaiga ir kurios savininko teises ir pareigas įgyvendina Švietimo, mokslo ir sporto ministerija*“). Visa informacija - kokia tai būtų įstaiga, jos teisinis statusas ir jos organizacinė forma – turėtų būti nurodoma aiškinamajame rašte. Atkreipiame dėmesį, kad jei ateityje (po Projekto Nr.1 priėmimo)

iškiltų poreikis pakeisti minėtos agentūros pavadinimą, teisinę formą, iškiltų poreikis ją pertvarkyti, reorganizuoti ar pan., Vyriausybė negalėtų priimti atitinkamų sprendimų (sutikimų) (nors tokios teisės jai suteiktos Biudžetinių įstaigų įstatyme), kol nebūtų pakeistos Švietimo įstatymo nuostatos. Siūlome įvertinti šį aspektą Projekte Nr.1 teisės aktų hierarchijos ir teisėkūros ekonomiško aspekto.

Taip pat siūlome įvertinti, ar remiantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis Projekto Nr.1 24 straipsniu pildomame Švietimo įstatymo 56⁴ straipsnyje neturėtų būti dėstomi tik viešojo administravimo įgaliojimai (kitos funkcijos turėtų būti nurodomos Nacionalinės švietimo agentūros nuostatuose).

2. Atsižvelgiant į tai, kad Projekte Nr.1 nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. siūlomos esminės naujos nuostatos dėl mokymosi rezultatų patikrinimų ir jų pasekmių (žr. Projekto Nr.1 4, 5 straipsnius), ko pasekoje nuo pasiekimų vertinimo priklausys jau galimybė (o ne pasirinkimas) toliau mokytis pagal atitinkamas programas, taip pat į tai, kad keičiama pasiekimų vertinimo skalė, siūlome papildomai įvertinti, ar sistemiškai neturėtų būti peržiūrimos ir atitinkamai keičiamos ir kitos Švietimo įstatymo nuostatos:

- **Švietimo įstatymo 38 straipsnio 1 dalis**, kurioje nurodoma mokymosi pasiekimų vertinimo paskirtis (*„padėti priimti sprendimus dėl tolesnio mokymosi ar veiklos“*);
- **Švietimo įstatymo 24 straipsnio 5 dalis** (*„Asmeniui, įgijusiam pradinį ar pagrindinį išsilavinimą arba baigusiam pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį ir nepasiekusiam patenkinamo pasiekimų lygmens, sudaromas individualių mokymosi pasiekimų gerinimo planas ir skiriama reikalinga mokymosi pagalba švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka <...>“*

3. Projekto Nr.1 6 straipsniu siūloma pildyti Švietimo įstatymo 14 straipsnį atitinkamomis nuostatomis dėl švietimo pagalbos teikimo mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių. Pažymėtina, kad atitinkamai išplėtus straipsnio teisinio reguliavimo turinį, turėtų būti keičiamas (pildomas) ir 14 straipsnio pavadinimas.

4. Projekto Nr.1 17 straipsniu keičiamos Švietimo įstatymo 43 straipsnio 11 dalies 4 punkte kaip viena iš mokyklos pareigų nurodoma *„tobulinti veiklą, stiprinant įsivertinimo kultūrą“*. Siūlome sukonkretinti koks *įsivertinimas* turimas omenyje ir derinti su kitomis Švietimo įstatyme vartojamomis formuluočėmis (pvz., žr. 37 straipsnį ir pan.).

5. Projekto Nr.1 19 straipsnyje (pildomas Švietimo įstatymo 46 straipsnio 1 dalies 13 punktas) vartojama formuluočė *„vaiko priežiūros atostogos“* nederina su Darbo kodekse (131, 134 ir kt. straipsniai) nurodoma tikslinių atostogų rūšimi – *„atostogos vaikui prižiūrėti“*. Būtina tikslinti.

6. Projekto Nr.1 20 siūloma keisti Švietimo įstatymo 49 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip: *„6) siūlyti mokyklos vadovui Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka kreiptis dėl minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės vaikui skyrimo, taip pat*

siūlyti mokyklos vadovui skirti vaikui už švietimo įstaigos vidaus tvarkos taisyklių ir mokinio elgesio normų pažeidimus drausmines auklėjamojo poveikio priemones, nurodytas Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme“. Ši formuluotė turi būti tikslinama iš esmės, nes Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme nėra nurodytos *drausminės auklėjamojo poveikio priemonės*. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad neišku, kodėl šiame punkte atsisakoma nuorodos į subjektą (į ką mokyklos vadovas turi kreiptis dėl minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės skyrimo vaikui). Taip pat žr. šios išvados 23.4 pastabą (teisės technika dėl nuorodos į įstatymą).

7. Švietimo įstatyme teisinis reguliavimas yra sudėliotas taip, kad atskiros funkcijos (įskaitant atitinkamų teisės aktų tvirtinimą), priskirtos švietimo, mokslo ir sporto ministrui, yra nurodytos atskiruose straipsniuose. Todėl siekiant teisėkūros ekonomiškumo, siūlome iš esmės peržiūrėti Projekto Nr.1 23 straipsnyje dėstomo Švietimo įstatymo 56 straipsnio 2 dalį, ir nekartoti tų konkrečių teisės aktų pavadinimų, kurie yra nurodyti kituose Švietimo įstatymo straipsniuose (pakanka blanketinės nuorodos, kad ministras atlieka kitas šio įstatymo nustatytas funkcijas).

8. Projektu Nr.1 26 straipsniu keičiamo Švietimo įstatymo 59 straipsnio pavadinimas siūlomas toks: „*Švietimo įstaigos vadovo skyrimas, funkcijos, vertinimas, nušalinimas ir atleidimas*“. Atkreipiame dėmesį, kad tai neatitinka dėstomo straipsnio turinio, nes jame visiškai nėra reglamentuojamas *nušalinimo* klausimas. Būtina tikslinti, įsivertinant poreikį atitinkamai pildyti straipsnį (be kita ko, įvertinant ir Konstitucinio Teismo 2019 m. rugsėjo 19 d. nutarimo Nr. KT25-N11/2019 nuostatas).

9. Atkreipiame dėmesį, kad Projekto Nr.1 26 straipsniu keičiamame Švietimo įstatymo 59 straipsnyje vienur vartojama formuluotė „*skiria (skyrimas) į pareigas*“, kitur – „*priima (priėmimas) į pareigas*“. Būtina suvienodinti; taip pat šiuo aspektu turėtų būti peržiūrėti ir kiti Projekto Nr.1 bei Švietimo įstatymo straipsniai.

Analogiškas pastebėjimas ir dėl būtinumo suvienodinti formuluotes „*viešas konkursas*“, „*viešasis konkursas*“.

10. Paanalizavus Švietimo įstatymo 59 straipsnio (Projekto Nr.1 26 straipsnis) ir kt. straipsnių nuostatas, konstatuotina, kad didžiojoje dalyje normų kalbama apie švietimo įstaigos vadovo metų veiklos ataskaitų vertinimą („*jei jo metų veiklos ataskaitos kadencijos...laikotarpiu buvo įvertintos gerai ir labai gerai*“, pvz., 59 straipsnio 8, 9, 15 dalys), tuo tarpu 59 straipsnio 4 dalyje jau minimas švietimo įstaigos vadovo metų veiklos vertinimas („*jei jo metų veikla įvertinama...labai gerai arba gerai*“ (pvz., ir kt.). Nėra aišku, ar šios nuostatos reglamentuoja identišką teisinį institutą; jei taip – tai turėtų būti suvienodinama bei įvertinimas santykis su Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą

įstatymo nuostatomis (šio įstatymo 14 straipsnis numato biudžetinių įstaigų darbuotojų kasmetinį veiklos vertinimą). Mūsų nuomone, švietimo įstaigos vadovo metų veikla (o ne šios veiklos ataskaita) turėtų būti vertinama gerai arba labai gerai.

Taip pat šiame kontekste siūlome įsivertinti, ar nebus poreikio keisti atitinkamą švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymą, įgyvendinantį Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 14 straipsnio 2 dalį (dėl vertinimo tvarkos), - aiškinamajame rašte tokio teisės akto keitimas nenurodytas.

11. Projekto Nr.1 26 straipsniu (atitinkamai ir Projekto Nr.1 28 straipsnyje) keičiamo Švietimo įstatymo 59 straipsnio 2 dalyje nurodoma *„Valstybinės ar savivaldybės švietimo įstaigos (išskyrus aukštąją mokyklą) vadovu gali būti tik nepriekaištingos reputacijos asmuo, kuriam atliktas vadovavimo valstybinei ar savivaldybės švietimo įstaigai (išskyrus aukštąją mokyklą) kompetencijų vertinimas švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka arba, jeigu jis vienoje švietimo įstaigoje vadovo pareigas ėjo ne mažiau kaip 10 metų, kuriam atliktas prilygintas vertinimas švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. <...>“* Atkreipiame dėmesį, kad nėra aišku, kas yra prilygintas vertinimas (kam prilygintas? kieno, ko vertinimas? ir pan.).

12. Projekto Nr.1 26 straipsniu keičiamo Švietimo įstatymo 59 straipsnio 3 dalyje reikia tikslinti šios dalies paskutinį sakinį, nes iš siūlomos formuluotės (*„Su vertinimo metu sukaupta informacija asmeniui leidžiama susipažinti tokia apimtimi ir tokia forma, kad būtų išsaugota konfidenciali informacija“*) visiškai neaišku su kokia informacija (ir kokia apimtimi) galės susipažinti asmuo. Būtina tikslinti.

13. Pažymėtina, kad Vyriausybė 2022 m. spalio 26 d. posėdyje priėmė Vyriausybės posėdžio sprendimą (protokolo Nr. 58, 18 klausimas) - *Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2022 m. spalio 20 d. nutarimą Nr. KT130-N13/2022 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto (2018 m. birželio 29 d. redakcija) 9 straipsnio 2 dalies 2 punkto, 9 straipsnio 2 dalies (2021 m. gruodžio 23 d. redakcija) 3 punkto atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (toliau – Konstitucinio Teismo nutarimas), kuriame nustatyta, kad Vidaus tarnybos statuto nuostatos tiek, kiek šiame statute įtvirtinta nepriekaištingos reputacijos sąlyga susieta su visomis nusikalstamomis veikomis, nediferencijuojant jų pagal pavojingumą ir pobūdį ir neatsižvelgiant į atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagrindą, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, taip pat įvertinant tai, kad teisinis reguliavimas dėl nepriekaištingos reputacijos instituto, siekiant tinkamai įgyvendinti Konstitucinio Teismo nutarimą, turi būti peržiūrėtas kompleksškai, pavesti Vidaus reikalų ministerijai bendradarbiaujant su Teisingumo ministerija ir kitomis ministerijomis pagal kompetenciją nustatyti, kokie įstatymai, įgyvendinant Konstitucinio Teismo nutarimą, turi būti pakeisti, ir iki*

2022 m. gruodžio 1 d. pateikti Vyriausybei atitinkamus pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo tobulinimo.

Atkreipiame dėmesį, kad šiuo aspektu turėtų būti įvertinta, ar Švietimo įstatyme ir Projekte Nr.1 (7, 8, 9, 26, 27, 28 ir kt. straipsniai) formuluojamos normos dėl nepriekaištingos reputacijos dera su minėtu Konstitucinio Teismo nutarimu.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Projekte Nr.1 nuorodos į nepriekaištingą reputaciją duodamos nevienodai (vienur duodama nuoroda į šio įstatymo 5¹ straipsnį, kitur - ne). Nuorodos įstatyme turėtų būti vartojamos vienodai.

14. Projekto Nr.1 26 straipsniu keičiamo Švietimo įstatymo 59 straipsnio 9 dalyje vietoj nuorodos į senatvės pensiją turi būti nuoroda į socialinio draudimo senatvės pensiją (derinant su Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis).

15. Projekto Nr.1 26 straipsniu keičiamo Švietimo įstatymo 59 straipsnio 13 dalis (kurioje atsisakoma nuorodos į konkretų komisijos narių skaičių, kai komisija sudaroma naujai įsteigtos mokyklos vadovo pareigoms eiti) sistemiškai nederą su šio straipsnio 11 dalyje nustatyta taisykle, kad komisija sudaroma iš 7 narių (kuriai nėra nustatyta jokių išimčių). Būtina tikslinti ir tarpusavyje suderinti dalių nuostatas.

16. Projekto Nr.1 30 straipsniu keičiamo Švietimo įstatymo 63 straipsnį siūloma pildyti 2¹ dalimi - „Švietimo įstaigų vadovų asociacijos dalyvauja viešųjų konkursų švietimo įstaigų vadovų pareigoms eiti atrankos komisijose, teikia siūlymus mokyklų savininko teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms (dalyvių susirinkimams), Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai dėl ugdymo organizavimo, švietimo įstaigų vadovų kvalifikacijos tobulinimo, švietimo įstaigų vadovų mentorių kompetencijų tobulinimo, siūlo atstovus į švietimo įstaigų vadovų mentorius, dalyvauja darbo grupėse ir komisijose, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymu“. Atkreipiame dėmesį, kad kitose 63 straipsnio dalyse vartojama ne tik asociacija, bet ir draugijos, sajungos, organizacijos, todėl atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo nuostatas (asociacija yra juridinio asmens teisinė forma, o asociacijos pavadinime gali būti žodžiai „asociacija“, „visuomeninė organizacija“, „susivienijimas“, „konfederacija“, „sajunga“, „draugija“ ar kiti), siūlome įvertinti poreikį atitinkamai keisti visą 63 straipsnį.

17. Projekte Nr.1 siūloma vienoje ar kelyse atitinkamo straipsnio dalyse pakeisti ministro pareigų pavadinimą (vietoje nuorodos švietimo ir mokslo ministras įrašoma švietimo, mokslo ir sporto ministras), tačiau kitose to paties straipsnio dalyse nėra siūlomas keisti ministro pareigų pavadinimas (pvz., Švietimo įstatymo 8 straipsnio 2 dalis, 9 straipsnio 2, 7 dalys, 10 straipsnio 5 dalis, 11 straipsnio 3, 4, 6 dalys ir t.t.) Siekiant teisinio reguliavimo sistemiškumo, ekonomiško, šiuo aspektu turėtų būti peržiūrėtas visas Švietimo įstatymas ir atitinkamai

keičiamos nuorodos į ministro pareigų pavadinimą, taip pat ir ministerijos (vietoj *Švietimo ir mokslo ministerija* į *Švietimo, mokslo ir sporto ministerija*) pavadinimą.

18. Atkreipiame dėmesį, kad Projekte Nr. 1 reikia suvienodinti atitinkamų formuluočių, nuorodų vartojimą: pvz., Projekto Nr.1 6, 7, 8 ir kt. straipsniuose (taip pat žr. ir kitas Švietimo įstatymo nuostatas) vienur nuoroda į Pedagoginę psichologinę tarnybą rašoma iš didžiosios raidės, kitur – iš mažosios raidės; būtina suvienodinti. Analogiškas pastebėjimas ir dėl nuorodų į mokyklos tarybą (vienur – rašoma iš mažosios raidės, kitur - iš mažosios raidės), būtina suvienodinti.

19. Atkreipiame dėmesį, kad turi būti pildomas Projektas Nr.1 ir keičiamos ir kitos Švietimo įstatymo nuostatos, kurios Projekte Nr.1 nėra siūlomos keisti:

19.1. **Švietimo įstatymo 2 straipsnio 25¹ dalis**, nes ji turi būti derinama su Seimo 2022 m. kovo 15 d. priimta Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo nauja redakcija (įstatymas Nr.XIV-934), kuri įsigalioja 2023 m. liepos 1 d. (šiam įstatyme iš esmės pasikeitė apibrėžiamos sąvokos, todėl būtina suderinti įstatymų nuostatas);

19.2. **Švietimo įstatymo 16 straipsnio 5 dalis, 29 straipsnio 8 dalis, 46 straipsnio 1 dalis, 49 straipsnio 1, 2 dalys**, kuriose nurodomas *Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas*; yra pakeistas šio įstatymas pavadinimas, ir šiuo metu galioja Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas;

19.3. siūlome įvertinti, ar nėra poreikio keisti Švietimo įstatymo 18 straipsnio 9 dalį, kurioje nurodoma, kad savivaldybės vykdomoji institucija profesinį orientavimą planuoja, organizuoja ir administruoja Vyriausybės nustatyta tvarka, atsižvelgiant į tai nuo 2023 m. balandžio 1 d. Vietos savivaldos įstatyme keičiasi savivaldybės vykdomosios institucijos samprata (bus savivaldybės meras). Šiuo aspektu siūlytume peržiūrėti bei įvertinti ir kitas Švietimo įstatymo nuostatas, kuriose yra nuoroda į savivaldybės vykdomąją instituciją;

19.4. siūlome įvertinti, ar nėra poreikio derinant su Strateginio planavimo įstatymo nuostatomis, keisti Švietimo įstatymo 54 straipsnio 4 dalį (taip pat atitinkamai tikslinti Projekto Nr.1 26 straipsnyje dėstomo 59 straipsnio formuluotes), kurioje nurodyta, kad mokykla rengia strateginį planą, be kita ko, atsižvelgiant į Švietimo įstatymo 2 straipsnio 39 dalies nuostatą („39. *Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Visuomenės informavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatyme, Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme ir Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme*“);

19.5. pažymėtina, kad pastaruoju metu teisės aktuose vartojama formuluočių ne *užsienio lietuviai*, *užsienyje gyvenantys lietuviai*, bet Lietuvos diaspora (pvz., žr. ministrų valdymo sritys, Užsienio reikalų ministerijos nuostatai ir t.t.). Siūlome įvertinti šiuo aspektu Projekto Nr.1 11, 23,

24 ir kt. straipsnius, taip pat kitus Švietimo įstatymo straipsnius (pvz., 25 straipsnį ir pan.), gavus Užsienio reikalų ministerijos nuomonę.

20. Projekte Nr.1 **siūloma kai kurių šio įstatymo straipsnių įsigaliojimo data - 2023 m. sausio 1 d.** (žr. Projekto Nr.1 35 straipsnio 2 dalį – „*Šio įstatymo 10, 12, 15 ir 26 straipsniai įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.*“). Atsižvelgiant į Projektų svarstymo Vyriausybėje ir Seime procedūras, į tai, kad Seimo priimtą įstatymą turi pasirašyti Respublikos Prezidentas, įstatymas turi būti paskelbtas Teisės aktų registre; taip pat į tai, kad įgyvendinant Projekto Nr.1 10, 12, 15 ir 26 straipsnių nuostatas, švietimo, mokslo ir sporto ministras (taip pat ir Vyriausybė – žr. šios išvados 22 pastabą) turės iki 2022 m. gruodžio 31 d. priimti įgyvendinamuosius teisės aktus (žr. Projekto Nr.1 35 straipsnio 7 dalį), o atitinkami subjektai jau turės juos įgyvendinti ir taikyti nuo 2023 m. sausio 1 d. (atkreipiame dėmesį, kad aiškinamajame rašte nėra pateikta informacija kokius teisės aktus turės priimti (ar atlikti kitus veiksmus) kiti subjektai, pvz., ar neturės būti iki 2022 m. gruodžio 31 d. pakeisti švietimo įstaigų vadovų pareigybių aprašymai ir pan.), siūlome įsivertinti, ar Projekte Nr.1 neturėtų būti koreguojama (numatoma vėlesnė) šio įstatymo 10, 12, 15 ir 26 straipsnių siūloma įsigaliojimo data - 2023 m. sausio 1 d.). Priešingu atveju, siūlome įvertinti, ar neturėtų būti pagrindžiamas prašymas dėl Projekto Nr.1 svarstymo atitinkama skuba, be kita ko įvertinant Konstitucinio Teismo 2019 m. balandžio 16 d. nutarime atskleistus konstitucinius reikalavimus įstatymų ir kitų Seimo aktų leidybos svarstant juos skubos ir ypatingos skubos tvarka procesui (skubos tvarka gali būti taikoma ypatingais atvejais, kai dėl susiklosčiusių politinių, socialinių, ekonominių ar kitų aplinkybių būtina skubiai nustatyti naują ar pakeisti galiojantį teisinį reguliavimą siekiant užtikrinti svarbius visuomenės ir valstybės interesus, apsaugoti kitas konstitucines vertybes; ypatingos skubos tvarka galėtų būti taikoma tik išskirtiniais konstituciškai pagrįstais atvejais, kai būtina nedelsiant užtikrinti gyvybiškai svarbius visuomenės ir valstybės interesus, kaip antai įvedant arba įvedus karo ar nepaprastąją padėtį, skelbiant arba paskelbus mobilizaciją, priimant sprendimą panaudoti ginkluotąsias pajėgas ginkluoto užpuolimo atveju ir (ar) prireikus itin skubiai vykdyti tarptautinius įsipareigojimus, stichinės nelaimės ar kitomis ekstremaliomis aplinkybėmis, kilus tokiai grėsmei valstybės ar visuomenės saugumui, kuriai pašalinti būtini itin skubūs įstatymų leidėjo sprendimai).

21. Projekto Nr.1 35 straipsnio 7 dalyje nurodant išimtis - kokiems straipsniams įgyvendinti nereikės priimti įgyvendinamųjų iki 2023 m. rugpjūčio 31 d., turi būti nurodytos visos straipsnių išimtys, nurodytos 35 straipsnio 1, 2, 3, 4 ir 5 dalyse. Taip pat siūlome įvertinti, ar Projekto Nr.1 35 straipsnio 8 dalyje neturėtų būti nuorodos ir į šio įstatymo 16 straipsnį, 32 straipsnio 1 dalį (žr. 35 straipsnio 4 dalyje nurodytus straipsnius).

22. Atkreipiame dėmesį, kad Projekto Nr.1 35 straipsnyje nėra nurodyta, kad Vyriausybė iki 2022 m. gruodžio 31 d. turės priimti įgyvendinamuosius teisės aktus (pvz., dėl

Projekto Nr.1 26 straipsnio, kurio įsigaliojimas siūlomas 2023 m. sausio 1 d., turės būti iki 2022 m. gruodžio 31 d. pakeistas Vyriausybės 2019 m. balandžio 17 d. nutarimas Nr.360 „Dėl Siūlymo pretenduoti į kitos švietimo įstaigos (išskyrus aukštosios mokyklos) vadovo pareigas teikimo buvusiam švietimo įstaigos vadovui tvarkos aprašo patvirtinimo“ (žr. aiškinamojo rašto 12 punkto 12.9 papunktį). Būtina papildyti 35 straipsnį.

23. Projektas Nr.1 tikslintinas teisės technikos aspektu, atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (2021 m. lapkričio 18 d. d. įsakymo Nr. 1R-388 redakcija) (toliau – Rekomendacijos), reikalavimus:

23.1. Projekto Nr.1 pavadinime žodis „*ĮSTATYMAS*“ turi būti rašomas atskiroje eilutėje, centre;

23.2. Projekto Nr. 1 pabaigoje išbrauktini žodžiai „*Teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybė*“;

23.3. Projekto Nr.1 6 straipsnio 1 dalyje prieš žodį „dalį“ turi būti tarpas;

23.4. dėl nuorodų į įstatymus pateikimo - pirmą kartą vartotinas pilnas pavadinimas su žodžiais *Lietuvos Respublikos*, toliau – jau be *Lietuvos Respublikos* (santrumpos nereikia įvesti) (pvz., tikslintinas Projekto Nr.1 13 straipsnis, 20 straipsnis ir t.t.);

23.5. Projekto Nr.1 25 straipsnio 2 dalis turi būti formuluojama ir dėstoma pagal atitinkamą Rekomendacijų 175.9 papunktyje pateiktą pavyzdį;

23.6. sukeistini vietomis Projekto Nr.1 27 ir 28 straipsniai (atitinkamai koreguojant ir 35 straipsnio nuostatas), nes keitimo eiliškumas turi atitikti keičiamų straipsnio dalių eiliškumą;

23.7. redakciniu aspektu tikslintinos Projekto Nr.1 35 straipsnio 12 ir 13 dalys.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 IR 36 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 45¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIII-3268 3 IR 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau - Projektas Nr.2):

24. Tikslintinas Projekto Nr.2 pavadinimas – jame visi žodžiai turi būti rašomi didžiosiomis raidėmis, o vietoj žodžio „straipsnio“ įrašytinas žodis „straipsnių“.

25. Atkreipiame dėmesį, kad nesutampa teikiamo Projekto Nr.2 pavadinimas su nurodomu įstatymo projekto pavadinimu aiškinamajame rašte, Vyriausybės nutarimo projekte ir ministerijos teikime. Būtina tikslinti.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 24, 38 IR 47
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-1261 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau - Projektas Nr.3):**

26. Projekto Nr.3 pavadinime žodis „*ĮSTATYMAS*“ turi būti rašomas atskiroje eilutėje, centre.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 2, 7, 8, 24, 36, 47
IR 67 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3416 3 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Projektas Nr.4):**

27. Projektu Nr.4 siūloma keisti įstatymo Nr. XIII-3416 3 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2023 m. sausio 1 d. Atkreipiame dėmesį, kad jei Seime šis Projektas Nr.4 nebus priimtas ir nustatyta tvarka paskelbtas Teisės aktų registre iki 2022 m. gruodžio 31 d., jo (šio Projekto Nr.4) turės būti iš viso atsisakoma, o Projektas Nr.1 turės būti atitinkamai pildomas keičiant ir Švietimo įstatymo 8 straipsnio 3 dalį.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 11 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-655 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO (toliau – Projektas Nr.5):**

28. Projekte Nr.5 reikia atsisakyti 2 straipsnio (keičiant neįsigaliojusį įstatymą, įsigaliojimo data nenurodoma). Be to, atkreipiame dėmesį, kad nesutampa Projektas Nr.5 ir jo lyginamasis variantas.

29. Projekto Nr.5 lyginamajame variante 1 straipsnio 2 dalyje yra praleista eilutė „*2.Pakeisti 11 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip*“.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 6 IR 7
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Projektas Nr.6):**

30. Projekto Nr.6 3 straipsnyje reikia sukeisti vietomis dalis, nes straipsnių įsigaliojimas turi būti nurodomas chronologiškai pagal įsigaliojimo datą (pvz., žr. įstatymą Nr. XIII-3416).

31. Atkreipiame dėmesį, kad nesutampa teikiamo Projekto Nr.6 pavadinimas su nurodomu įstatymo projekto pavadinimu aiškinamajame rašte, Vyriausybės nutarimo projekte ir ministerijos teikime.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ ĮSTAIGŲ
DARBUOTOJŲ DARBO APMOKĖJIMO IR KOMISIJŲ NARIŲ ATLYGIO UŽ DARBĄ**

**ĮSTATYMO NR. XIII-198 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(toliau - Projektas Nr.7):**

Projektui Nr.7 pastabų ir pasiūlymų neturime.

32. Reikia tikslinti **aiškinamąjį raštą** dėl šių priežasčių:

- aiškinamajame rašte nurodomi kai kurių Projektų pavadinimai nesutampa su teikiamais Projektų pavadinimais;
- kai kuriems sakiniams aiškinamajame rašte trūksta loginio išbaigtumo, tikslintini gramatiniu ir kalbiniu aspektu, pvz., 7 psl.- „*Todėl Švietimo įstatymo nuostata, kad mokinių vežimo mokykliniu autobusu tvarką yra perteklinė.*“ ir t.t.;
- ne visur sutampa aiškinamojo rašte nurodomos ir Projekte Nr.1 dėstomos atitinkamos nuostatos (pvz., žr. aiškinamojo rašto 4 punkto 2.4 papunktį, 12 punkto 12.9 papunktyje nurodomą datą ir kt.);
- aiškinamojo rašto 4 punkte (prie 8 uždavinio) nurodoma „*Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punktu, Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495 „Dėl Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių ir Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo“, 23 punktu numatoma, kad NŠA suteikus viešojo administravimo įgaliojimus, jos organizacinė forma bus įstaiga prie Ministerijos, t. y. Nacionalinė švietimo agentūra prie Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos“ (pabraukta mūsų). Atkreipiame dėmesį, kad Projekte Nr. 1 nurodomas kitoks agentūros pavadinimas (Nacionalinė švietimo agentūra), todėl būtina patikslinti aiškinamojo rašto nuostatą, kad po nuorodos „t.y.“ nebūtų suprantama kaip konkretus ir pilnas agentūros pavadinimas. Taip pat žr. šios išvados 1 pastabą.*

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad siūlant ir numatant keisti Nacionalinės švietimo agentūros organizacinę formą - į įstaigą prie ministerijos, turės būti vadovaujamasi ir Vyriausybės įstatymo 22 straipsnio 9 punkto nuostatomis (*Vyriausybė: 9) tvirtina ministerijų, Vyriausybės kanceliarijos, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų, Vyriausybės atstovų įstaigos, kitų Vyriausybės įsteigtų biudžetinių įstaigų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybė arba ministerijos, nuostatus, Vyriausybės įstaigų bei kitų Vyriausybės įsteigtų biudžetinių įstaigų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybė, administracijos struktūrą arba paveda ją tvirtinti Vyriausybės įstaigos arba kitos Vyriausybės įsteigtos biudžetinės įstaigos vadovui, jei kiti įstatymai nenustato kitos jos tvirtinimo tvarkos; tvirtinti įstaigų prie ministerijų nuostatus ir jų administracijos struktūrą Vyriausybė gali pavesti atitinkamos valdymo srities ministrui, jei kiti*

įstatymai nenustato kitos jų tvirtinimo tvarkos“); bei numatomi atitinkami teisės aktai (kas tvirtins nuostatus);

- turi būti tikslinamas aiškinamojo rašto 12 punktas:

1) 12.4, 12.8, 12.9.6 papunkčiuose nurodyti netikslūs teisės aktų arba įsakymų pavadinimai;

2) 12.9.3 ir 12.9.7 papunkčiuose turėtų būti nurodoma, kad reikės keisti pirminį teisės aktą, o ne jo atitinkamą pakeitimą;

3) taip pat atkreipiamė dėmesį, kad pagal susiformavusią praktiką reikalingi priimti teisės aktai paprastai dėstomi pagal teisės aktų hierarchiją ir chronologiškai pagal atitinkamų teisės aktų priėmimo datą, taip pat turėtų būti nurodomi tik oficialiai paskelbti teisės aktai (žr. 12.9.10 papunktį). Be to, atkreipiamė dėmesį, kad numatomos atitinkamų teisės aktų parengimo, priėmimo datos turi sutapti su Projekto Nr.1 35 straipsnyje nurodomomis datomis (pvz., 12.9 papunktį ir pan.).

4) atkreipiamė dėmesį, kad aiškinamajame rašte nėra nurodyta, kokius teisės aktus įgyvendinant Projekto Nr.1 10, 12, 15 ir 26 straipsnių nuostatas (kurių įsigaliojimas siūlomas 2023 m. sausio 1 d.) - be Vyriausybės ir švietimo, mokslo ir sporto ministro - turės iki 2022 m. gruodžio 31 d priimti (ar atlikti kitus veiksmus) kiti švietimo sistemos dalyviai.

5) aiškinamojo rašto 14 punkte nurodoma detali informacija kokios ministerijos derino projektą be pastabų, kokios teikė pastabas, kokios institucijos derino darbo tvarka ir pan. turėtų nurodoma ne aiškinamajame rašte (kuris teikiamas Seimui), o ministerijos teikime Vyriausybei.

33. **Vyriausybės nutarimo projekto** 1 punkte nurodomų įstatymų projektų pavadinimai turi būti tikslinami ir sutapti su teikiamais Projektų pavadinimais.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Daiva Gubistienė